

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рж г 1069/2016
16.11.2016. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божицара Вујичића, чланова већа, у правној ствари предлагача АА и ББ из ..., ..., ради заштите права на суђење у разумном року, одлучујући о жалби предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Београду Р4 П 99/16 од 27.07.2016. године, у седници одржаној 16.11.2016. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ решење Вишег суда у Београду Р4 П 99/16 од 27.07.2016. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Решењем Вишег суда у Београду Р4 П 99/16 од 27.07.2016. године, ставом првим изреке одбијен је као неоснован захтев предлагача којим су тражили да се утврди да је у предмету Првог основног суда у Београду П 8914/15 повређено право на суђење у разумном року уз одређивање исплате правичне накнаде претрпљене штете од по 20.000,00 динара. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован захтев предлагача да се одлука објави на сајту Врховног касационог суда.

Против наведеног решења предлагачи су изјавили жалбу из свих законом предвиђених разлога.

Одлучујући о жалби на основу члана 86 став 3. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ број 116/08 и 101/2013), применом члана 402. у вези са чланом 386. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 и 55/14) и чланом 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку, на чију примену упућује члан 8в Закона о уређењу судова, Врховни касациони суд је нашао да је жалба предлагача основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. Закона о парничном поступку, на које се у поступку по жалби пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, предлагачи АА и ББ су поднели тужбу Првом основном суду у Београду 26.04.2012. године, ради накнаде штете.

Решењем суда од 07.05.2012. године одбачена је тужба. По жалби тужилаца, овде предлагача, Виши суд у Београду је решењем Гж 4667/12 од 12.03.2014. године укинуо наведено решење и предмет вратио на поновни поступак. Суд се решењем од 24.06.2014. године огласио стварно ненадлежним за поступање и списе је доставио Вишем суду у Београду као стварно надлежном, који је списе доставио Врховном касационом суду ради решавања сукоба надлежности. Решењем овог суда Р1 1164/2014 од 14.01.2015. године одређена је надлежност Првог основног суда у Београду. Рочиште је заказано за 19.10.2015. године, када је суд донео решење да се тужба сматра повученом. Предлагачи су захтев за заштиту права на суђење у разумном року поднели 29.06.2015. године.

Полазећи од наведеног чињеничног стања, Виши суд у Београду је одбио захтев предлагача за заштиту права на суђење у разумном року у предмету Првог основног суда у Београду П 8914/15, са образложењем да се период трајања поступка од подношења тужбе до одлучивања о предлогу не може сматрати неразумно дугим, поготову ако се има у виду да је предмет непуне две године био у другостепеном суду ради одлучивања по жалби, а затим је текао поступак одлучивања о сукобу надлежности, што се не може приписати непоступању првостепеног суда у односу на чије поступање је захтев поднет, због чега нема повреде права на суђење у разумном року.

Врховни касациони суд је нашао да је у конкретној правној ствари нејасна оцена Вишег суда у Београду о неоснованости захтева предлагача за заштиту права на суђење у разумном року.

Одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије прописано је да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

Одредбом члана 8а став 1. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ број 116/2008 ... 101/2013), прописано је да странка у судском поступку која сматра да јој је повређено право на суђење у разумном року, може непосредно вишем суду поднети захтев за заштиту права на суђење у разумном року, а на основу члана 8б истог закона, суд може одредити примерену накнаду за повреду права на суђење у разумном року и одредити рок у коме ће нижи суд окончати поступак у коме је учињена повреда права, ако утврди да је захтев подносиоца основан.

Правилна примена наведених одредаба подразумева да суд има обавезу да о захтевима за одлучивање о правима и обавезама странке, као и о основаности сумњи и оптужбама против странке, а које су биле разлог за покретање поступка, поступак спроведе без одуговлачења и у складу са претходно одређеним временским роковима за предузимање радњи у поступку. Разумна дужина трајања судског поступка представља оптимално потребно време да се одлучи о праву странке које је спорно, с тим што је оптимално потребно време за окончање поступка релативна категорија, које се процењује у сваком конкретном случају на основу укупног трајања поступка, поступања

суда и странака, сложености чињеничних и правних питања и природе захтева односно значаја предмета спора за подносиоца захтева.

У конкретном случају парнични поступак је започет 26.04.2012. године, када су предлагачи поднели тужбу, па је до одлучивања о захтеву – 27.07.2016. године, трајао четири године и три месеца. Тачно је да је у овом периоду спроведен жалбени поступак пред Вишим судом у Београду и поступак одлучивања о сукобу стварне надлежности пред Врховним касационим судом, међутим, погрешна је оцена првостепеног суда да то време нема значаја, јер се не односи на поступање парничног суда. Наиме, захтев за заштиту права на суђење у разумном року се подноси у текућем поступку, а о њему одлучује непосредно виши суд. За одлучивање о основаности захтева релевантно је укупно трајања поступка, од подношења иницијалног акта, без обзира да ли је током поступка било одлучивања инстанционих судова по редовним или ванредним правним лековима или по другом основу (сукоб надлежности).

С обзиром да првостепени суд није имао у виду наведено и није анализирао све радње предузете од суда и предлагача у парничном поступку П 8914/15 према наведеним критеријумима, побијано решење је укинута, а у поновном поступку Виши суд у Београду ће имати у виду примедбе из овог решења па ће о захтеву предлагача донети нову одлуку.

На основу члана 401. тачка 3. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**